

DEZVOLTAREA MUZEISTICĂ ÎN GALAȚI

ION T. DRAGOMIR

Preocupări privind organizarea unor muzeee în orașul dunărean au existat încă din secolul trecut, ca urmare a inițiativelor unor înîmoși intelectuali și în același timp patrioți desăvîrșiți, de talia istoricului V. A. Urechia¹ și a institutorilor Paul și Ecaterina Pașă², care, pornind de la colecțiile lor particulare, strinse cu multă trudă și perseverență, au pus bazele muzeelor din municipiul Galați.

Astfel, primii germeni ai muzeografiei gălăjene au apărut încă din anul 1890, o dată cu inaugurarea renomatăi bibliotecii «V. A. Urechia», care adăpostea în săliile sale din cadrul liceului «Vasile Alecsandri», și un mic muzeu³. Colecția muzeistică amintită avea un profil mixt, cuprinzând obiecte de paleontologie și arheologie, numismatică, sfragistică și heraldică, de etnografie autohtonă și universală, picturi în ulei și basoreliefuri, numeroase documente și arme vechi, precum și alte exponate de o mare valoare documentară pentru istoria patriei noastre. O mare parte din colecția muzeală «V. A. Urechia» a intrat în patrimoniul actualului muzeu de istorie din Galați⁴.

Mai tîrziu, în anul 1913, Paul și Ecaterina Pașă pun bazele unui alt muzeu cu profil mixt, pe lîngă școală primară de băieți nr. 6 din

Muzeul de istorie Galați.

¹ Lucia Bory, *Biblioteca V. A. Urechia*, în «Boala de gru», nr. III, 1932, p. 348; Ion T. Dragomir, *Din activitatea de cercșinare, col��ionare și numismat a lui V. A. Urechia*, în *Revista Muzeului*, nr. 5, 1966, p. 413-417.

² *Aurelia și Cătălină*, Actual constitutive, statutale, Galați, 1937, Cariera românească S.A., București.

³ Vezi nota nr. 1.

⁴ Ion T. Dragomir, op. cit., p. 417.

Galați, alcătuit în special din obiecte de științe naturale și foarte puține piese de istorie⁶.

Între anii 1937-1939, din inițiativa unui comitet de gălățeni, constituit în asociația « Cuza Vodă », s-a cumpărat casa pîrcălabului Alex. I. Cuza din Galați, cu scopul bine intenționat de a se amenaja aici un adevarat muzeu⁷. Din lipsa de orientare științifică a inițiatorilor, clădirea a fost demolată, cu toate că ea reprezenta un monument de mare valoare istorică pentru orașul nostru, iar pe locul respectiv s-a construit din danie publică actualul imobil al Muzeului de istorie.

Instititorii Paul și Ecaterina Pașa au donat în anul 1938 colecția lor nouului muzeu, așa încât la 24 ianuarie 1939 se inaugurează prima instituție muzeistică a orașului, sub denumirea de Muzeul « Cuza-Vodă »⁸. În timpul celui de-al doilea război mondial, muzeul a fost închis, iar o parte din colecțiile sale evacuate să se pierdă.

După 23 August 1944, muzeul devine o instituție cu caracter cultural-educativ de masă, în anii 1951-1952 organizându-se ca un muzeu științific, colecțiile fiind restructurate pe baza unei tematici corespunzătoare⁹. După această

⁶ Acte de arhivă ale colecției Paul și Ecaterina Pașa din 1913, existente în patrimoniul Muzeului de istorie Galați, 1913-1945, dos. 1, nr. 1, 8, pachet 1. Vezzi și pliantul Muzeului de istorie Galați, apărut în anul 1963.

⁷ Vezzi nota nr. 2.

⁸ Arh. st. Galați, fond. primăria orașului Galați, dos. nr. 16, ff. 477-562. Vezzi și ziarul: « Acțiunea », nr. 2594, din 27 ianuarie 1939; « România », nr. 236, din 27 ian. 1939; « Tim-pul », nr. 622, din 27 ianuarie 1939.

⁹ Vezzi documentele de arhivă ale Muzeului de istorie Galați.

Aspect din sălile muzeului de istorie.

dată, colectivul științific al acestui muzeu a întreprins în mod temeinic o muncă de cercetare științifică, urmărind atât imbogățirea colecțiilor sale muzeale, cit și cunoașterea istoriei dezvoltării societății omenești din cuprinsul județului.

Până în anul 1956, muzeul păstrează un profil mixt, cu secțiile de istorie, științe naturale și artă. De la această dată, muzeul se reprofilează, fapt care firește a dus la înființarea celor trei instituții culturale de sine stătătoare: Muzeul de istorie, Muzeul de științe naturale și Muzeul de artă. Desigur, prin această individualizare muzeistică s-a urmărit nu numai dezvoltarea lor armonioasă și multilaterală, ci și afirmarea lor ca instituții de cercetare științifică, într-un tempo mult mai rapid.

Pentru a ne putea face o impresie că mai completă asupra imbogățirii colecțiilor, a restaurării și păstrării pieselor muzeisticice, precum și a activității cultural-științifice a fiecărei instituții în parte, va trebui să apelăm la cîteva date statistice pe care le vom prezenta în mod comparativ. Spre exemplu, colecțiile Muzeului de istorie au crescut în 1969 la peste 25 000 de obiecte, față de 3 918 căreia avea în 1951, iar suprafața de expunere muzeală, din aceeași perioadă, a crescut de la 280 mp la 1450 mp¹⁰; bineîncete, la aceasta incluzindu-se și spațiul expozițional al Muzeului memorial « Costache Negri » de la Minjina, organizat în 1968.¹¹ De o deosebită semnificație istorică pentru trecutul glorios al poporului român, Minjina, astăzi comuna Costache Negri, a fost locul de întîlnire al fruntașilor revoluționari de la 1848 din Moldova și Tara Românească, în frunte cu înflăcăratul Nicolae Bălcescu, și tot aici s-a jucat pentru prima oară în 1845 Hora Unirii¹².

Concomitent cu munca de îmbunătățire a conținutului tematic al expoziției muzeale permanente, muzeografi istorici au desfășurat o prodigioasă activitate cultural-educativă de masă, realizînd numeroase expoziții temporare și volante cu o bogată tematică; au organizat cicluri de conferințe cu diferite subiecte, tinute în întreprinderi, instituții și cămine culturale; concursuri « Cine știe cîştigă » pe teme luate din secțiile de istoria mișcării muncitorești și construirea socialismului; lecții practice precum și îndrumări muzeale de o inaltă înținătură științifică, prezentate în față publicului vizitator.

De un deosebit succés s-au bucurat expozițiile temporare: 50 de ani de la marile răscoale tărănești din 1907; Anul revoluționar 1848; Centenarul Unirii Tărilor Române; Aspecte din realizările regimului democrat-popular în regiunea Galați; 50 de ani de la unirea Tran-

⁸ Datele statistice sunt extrase din repertoarele și dările de seamă anuale ale muzeului.

¹⁰ Aniversarea a 120 de ani de la Revoluția burgozo-democratică din Tările Române 1848-1968. Sesiunea de comunicări științifice din comuna Costache Negri, județul Galați, 2 iunie 1968.

¹¹ Idem.

Muzeul memorial «Costache Negri» de la Minjina.

silvaniei cu România; Monumente istorice din orașul și județul Galați etc.

Conținutul bogat în idei, cit și forma artistică de prezentare au făcut ca expozițiile organizate să fie vizitate de un mare număr de oameni ai muncii. Numărul anual al vizitatorilor a crescut de la 50 366 în 1951 la aproape 100 000 în ultimii ani.

Pe baza planurilor anuale de cercetare științifică, muzeul și-a axat munca de cercetare pe cunoașterea trecutului îndepărtat al istoriei județului nostru și îndeosebi asupra problemei formării poporului și a limbii române. Astfel, s-a ajuns la descoperirea a șapte puncte paleolitice, situate în nordul județului Galați, la Pieșa și Puricani, ¹² Șipote, Bălăbănești, Bâneasa, Cavadinești ¹³ și Suceveni, ¹⁴ datind de aproape 20 000 de ani. Este vorba de anumite popasuri ale unor vinători paleolitici, care se deplasau pentru căutarea vinătului în spațiul dintre Prut și Carpați.

Cu privire la epoca neolică, harta arheologică a județului nostru s-a imbogățit substanțial prin noi descoperiri de mare valoare documentar-științifică, marcate prin așezările străvechi de la Munteni (cultura Criș), Bâneasa ¹⁵

¹² M. Brudiu, *Două descoperiri paleolitice în județul Galați*, în *Danubius*, II-III, Galați, 1969, p. 7-10.
¹³ Informații primite de la M. Brudiu, muzeograf principal la Muzeul de istorie Galați.

¹⁴ Cu privire la siturile arheologice din anii 1968-1969, întreprinse de către Ion T. Dragomir, directorul Muzeului de istorie Galați, în noile așezări neolitice, specifică aspectelor culturale Stoican-Aldeni, s-a descoperit sporadic și cîteva puncte paleolitice de silen.

¹⁵ Ion T. Dragomir, *Contribuția la cunoașterea aspectului cultural Stoican-Aldeni. Săpăturile de la Licoveneasa, județul Botoșani și Bâneasa, județul Galați*, în *Danubius*, II-III, Galați, 1969, p. 53-63.

și Suceveni (aspectul cultural Stoican-Aldeni) ¹⁶, Berești ¹⁷, Pieșa și Puricani (cultura Cucuteni) ¹⁸, ca să nu amintim aici decit pe cele mai importante stațiuni arheologice.

Din timpul epocii bronzului sînt binecunoscute așezările de la Girbovăț ¹⁹, Cavadinești ²⁰, Rogojeni ²¹, Bâneasa ²², Galați ²³, precum și Băleni ²⁴, unde s-a descoperit cel mai mare depozit de obiecte de bronz din întreaga Moldovă, valoros atât din punct de vedere științific, cit și muzeistic, cuprinzind un număr de 269 obiecte deosebit de variate ca forme și intrebunținări.

¹⁶ Ion T. Dragomir, *Aspectul cultural Stoican-Aldeni în lumina noilor săpături. Considerații asupra ceramicii*. Apare în *Danubius*, IV, Galați, 1970.

¹⁷ Ion T. Dragomir, *Săpături arheologice la Tg. Berești (raion Buzău, regiunea Galați)*, în *Danubius*, I, Galați, 1967, p. 41-59.

¹⁸ Vea nota nr. 16.

¹⁹ Adrian C. Florescu, *Contribuția la cunoașterea culturii Naia*, în *Arheologia Moldovei*, II-III, 1964, p. 126; A. C. Florescu, S. Rugină, D. Vicoveanu, *Astăzi din epoca bronzului în rîză de la Gîrbovăț*, (raionul Tecuci, regiunea Galați), în *Danubius*, I, 1967, p. 75-87.

²⁰ Ion T. Dragomir, *Săpături arheologice la Cavadinești, raionul Berești, reg. Galați*, în *Matériale*, VI, 1959, p. 453-464; idem, *Matériale*, VII, p. 151-157.

²¹ M. Petrescu-Dimbovita, *Călătorie de cercetare arheologică în județul Constanța*, extras din *Orizont*, III, 5-9, 1940, p. 16. De același autor, vezi: *Archäologische Forschungen im Bezirk Constanța. Untere Moldau*, în *Dacia*, VI-VIII, 1937-1940, p. 479.

²² Ion T. Dragomir, *Contribuția la cunoașterea aspectului cultural Stoican-Aldeni*, în *Danubius*, II-III, Galați, 1969, p. 53.

²³ Ion T. Dragomir, *Descoperiri arheologice pe actualul teritoriu al Galațiului din cele mai vechi timpuri pînă la întemeierea orașului*, în *Danubius*, I, Galați, 1967, p. 181.

²⁴ Ion T. Dragomir, *Un nou depozit de obiecte de bronz descoperit la Băleni în sudul Moldovei*, în *Danubius*, I, Galați, 1967, p. 89-105; idem, *Le dépôt de l'âge du bronze sondé de Băleni, dans Inventaria archeologică*, fascicule 4, 1967.

Aspect din muzeul «Costache Negri».

Prima epocă a fierului (Hallstatt) este reprezentată prin descoperirile de la Galați²⁵, Vinători²⁶, Șiviu²⁷, Suceveni, Lunca²⁸ și.a.

Cea de-a doua epocă a fierului (Latène, sec. V–III i.e.n. – sec. I. e.n.) corespunde culturii autohtone geto-dacice, precum și legăturilor acestie cu lumea antică greacă, scitică, celtică, ilirică și romană. Numeroasele campanii de cercetări arheologice au dovedit cu prinsință că triburile geto-dacice au întemeiat aici mari centre civile de felul acelor de la Poiana și Rateș-Tecuci și au construit cetăți și întăriri militare și religioase de aspectul celor de la Brăhăștești²⁹ și Bărboși-Galați³⁰. În același

²⁵ M. Petrescu-Dimboviță, *op. cit.*, p. 5; p. 129.

²⁶ Ion T. Dragomir, *op. cit.*, p. 182.

²⁷ M. Brudiu, *O descoperire hallstattiână în sudul Moldovei*, în «Revista Muzeelor», nr. 4, an. V, 1968, p. 344–345.

²⁸ Descoperiri efectuate de Ion T. Dragomir, *Materialele sălăjene*.

²⁹ M. Brudiu și P. Păltănea, *O nouă cetate dacă din sudul Moldovei la Brăhăștești, județul Galați*, apare în «Arheologia Moldovei», VII.

³⁰ Gh. Săulescu, *Descrierea istorico-geografică a cetății Capul Bouri (Capul Boulu sau Gherghina)*; V. Pârvan, *Gastrul de la Poiana și drumul roman prin Moldova de Jos*, București, 1914, p. 106–108; Gh. Stefan, *Nouvelles découvertes dans le «Castellum romain de Bârbogi» près de Galați*, în «Dacia», V-VI, 1935–1936, p. 341–349; *Istoria României*, I, Ed. Acad. R.P.R., 1960, p. 519–520 (cap. red. de R. Vulpe); N. Costar, *Săpăturile și sondajele la Șendreni-*

timp, săpăturile întreprinse în castrul roman Tirighina-Bărboși și în aşezarea civilă romană de la Șendreni au argumentat din plin existența stăpînirii și a orânduirii sclavagiste romane în regiunea de sud a Moldovei³¹.

Referitor la munca de cercetare privind istoria feudală, modernă și contemporană, întreprinsă în arhive și biblioteci, aceasta s-a concretizat în primul rînd în organizarea și imbogățirea permanentă a conținutului tematic al secției de istorie modernă și contemporană, precum și în elaborarea unui întreg ciclu de studii și articole de specialitate, susținute cu prilejul anumitor sesiuni științifice, organizate pe plan local și în țară, sau valorificate prin publicare în reviste de specialitate.

Colectivul științific al Muzeului de istorie, căutând să aducă la cunoștința publicului larg cît și a specialiștilor, rezultatele cercetărilor întreprinse, a scos un anuar intitulat «Danubius» I, apărut în anul 1967. În cîinstea celui de-al X-lea Congres al P.C.R., a apărut și volumul II–III al acestei culegeri.

O altă importantă unitate muzeală a municipiului Galați este Muzeul de științe naturale, care a luat ființă în anul 1956³². Acesta cuprinde exponate de faună și floră, cît și anumite piese din domeniul geologiei și paleontologiei. Exponatele floristice și faunistice sunt științific prezентate în diorame, pe zone diferite ca relief. Muzeul mai cuprinde și o sală de acvarii cu pești exotici.

Colectivul științific al muzeului a căutat în mod permanent să imbogățească colecțiile, care au crescut de la 533 de exponate, cît avea în 1956, la 3757.³³

In afara de expoziția de bază, muzeografi au organizat și numeroase expoziții volante, cu teme variate, au elaborat conferințe și articole pentru presa locală, dintre care cităm: Combațerea nestinței, misticismului și a superstițiilor; Agricultura regiunii Galați în plin avint; Elemente rare din fauna țării, demne de ocrotit etc.

Bărboși», (r. Galați), în «Materiale», VIII, 1963, p. 505–510. *Idem*, *Cetățile dacice din Moldova și cucerirea română în nordul Dunării de Jos*, în «Apulum», V, 1964, p. 137–149. *Idem*, *Unitățile militare din «Castellum roman de la Bărboși*, în «Danubius», I, Galați, 1967, p. 107–113; Ion T. Dragomir, *Itinerar pentru excursii școlare. Cetățea română de la Bărboși*, în «Viața Nouă», an XVII, nr. 5163, 1961, p. 2. De același autor, vezi *Săpăturile arheologice de la Bărboși*, în «Viața Nouă», an. XVIII, nr. 5268, 1961, p. 2. *Notă desăvârșire arheologică la Bărboși*, în «Viața Nouă», an. XIX, nr. 5342, 1962, p. 2; *Săpături arheologice la Bărboși*, în «Viața Nouă», an XX, nr. 5583, 1963, p. 5; *Desăvârșiri arheologice pe actualul teritoriu al Galațiului din cele mai vechi timpuri și pînă la întemeierea orașului*, în «Danubius», I, Galați, 1967, p. 184–187; *Cavalerul trac de la Tirighina-Bărboși*, în «Danubius», II–III, Galați, 1969, p. 71–80; Silviu Sanie, *Medalioane și rituale romane descoperite la Tirighina-Bărboși*, în «Danubius» II–III, Galați, 1969, p. 81–94.

³¹ N. Costar, *op. cit.*

³² Muzeul de științe naturale a luat ființă prin decizia nr. 82, din 30 ianuarie 1956.

³³ Informațiile și datele statistice au fost furnizate de către Elena Radu, directoră a acestui muzeu, căreia îi mulțumim și pe această cale.

Toate aceste realizări au făcut să crească numărul vizitatorilor de la cîteva zeci de mii la aproape 147 000 în ultimii ani.

Colectivul științific a desfășurat, de asemenea, și o activitate de cercetare științifică, în urma căreia au fost elaborate o serie de lucări cu care s-a prezentat la cele cinci sesiuni științifice, organizate de Direcția muzeelor și monumentelor, la București.

Muzeul de artă modernă și contemporană al orașului nostru, de asemenea înființat în 1956, a fost reorganizat în anul 1967, într-o impunătoare clădire, amenajată modern. În cele 38 de săli, muzeul cuprinde lucrări de pictură, sculptură, artă decorativă, precum și obiecte de artă feudală și stampe japoaneze, existente în depozitul muzeului. Prin achiziții, donații și transferări de la C.S.C.A. București, patrimoniul muzeului a sporit de la 761 de lucrări în anul 1956, la 1656, cît deține în prezent, atrăgând un număr de aproape 60 000 de vizitatori anual.

De la noua reorganizare a muzeului au fost prezentate și 19 expoziții temporare în municipiul Galați și o expoziție permanentă la Tecuci. Dintre expozițiile temporare cităm: Retrospectiva Gheorghe Naum; De la Teodor Aman pînă în zilele noastre; România socialistă în

arta unui sfert de veac; Expoziția de grafică Picasso; Expozițiile Ion Tuculescu, Dumitru Ghiață, frații Ticus și Georgeta Arămescu, Artă sovietică³⁴ etc.

In vederea popularizării colecțiilor sale de o mare valoare cultural-artistică, grupul de specialiști al acestui muzeu folosește o întreagă gamă de metode de popularizare, atât prin intermediul mijloacelor moderne, presă, radio, televiziune, cît și prin metoda clasică a agitației vizuale, prezentind în același timp explicații competente la nivelul de înțelegere al fiecărui grup de vizitator.

An de an, cu sprijinul multilateral al organizațiilor de partid și de stat locale, cele trei instituții muzeale, factori activi în nobila misiune de culturalizare a maselor, au beneficiat de un real ajutor material și spiritual, atât în ceea ce privește creșterea patrimoniului muzeal și a posibilităților de a întreprinde cercetări științifice cît și pentru pregătirea și calificarea cadrelor la nivelul cerințelor actuale, creindu-se astfel noi și largi posibilități de dezvoltare în viitor.

³⁴ Informatiile și datele statistice au fost puse la dispozitie de către Natalia Buceac, muzeograf principal al acestei instituții, căreia tinem să-i mulțumim și pe această cale.

Muzeul de artă modernă și contemporană Galați.

